

L'Agenda urbana de Catalunya avança

Participa-hi!

Sessió de treball 5

1 de juliol de 2019
Universitat Rovira i Virgili,
Tarragona

DIMENSIÓ CIUTADANA

01 RECERCA I CONEIXEMENT

De 9 a 11.30 h

02 CULTURA I ART

De 12 a 14.30 h

03 PARTICIPACIÓ I TRANSPARÈNCIA

De 16 a 18.30 h

@AgendaUrbanaCat
#FemAgendaUrbana

IMPLEMENTING
THE NEW
URBAN AGENDA

AGENDA
URBANA DE
CATALUNYA

Sessió de treball 5

DIMENSIÓ CIUTADANA

01. RECERCA I CONEIXEMENT

02. CULTURA I ART

03. PARTICIPACIÓ I TRANSPARÈNCIA

1 de juliol de 2019

Campus Catalunya de la Universitat Rovira i Virgili (URV)

Tarragona, avinguda de Catalunya, 35

De què parlarem?

L'objectiu de la jornada és prospectar aquelles oportunitats i reptes vinculats a la civitas, entesa com la indispensable dimensió humana dels hàbitats urbans. Àmbits a partir dels quals es construeix el concepte de ciutadania i on les persones garanteixen el seu apoderament i realització personal en el camp de la recerca i del coneixement, de la cultura i l'art o bé en la democratització dels àmbits de govern mitjançant la seva participació.

Com ho farem?

La sessió es divideix en tres bloc temàtics; cadascun d'ells tindrà un panel de persones expertes (60 minuts) i un debat en grups reduïts de 15-20 persones a partir dels arguments desenvolupats en el panel anterior (90 minuts).

Pots triar participar a tota la sessió, a un bloc o a dos. L'aforament és limitat. T'hi pots inscriure a agendaurbana.cat.

Participa-hi!

AGENDA
URBANA DE
CATALUNYA

RECERCA I CONEIXEMENT

Escau reconèixer els hàbitats urbans com espais d'oportunitat on el talent, la innovació, la creativitat i la recerca poden desplegar les seves potencialitats. La proximitat entre serveis i l'aglomeració de capital humà són factors que es vinculen a la urbanització. En aquest context, es proposa bordar les qüestions següents.

Tecnologia disruptiva

Estan preparades les ciutats per absorbir els impactes tecnològics disruptius?

Els hàbitats urbans concentren avui en dia una gran quantitat de població, així com de massa crítica. Aquesta concentració afavoreix les condicions òptimes per a la innovació, alhora que genera les condicions de mercat per desenvolupar tecnologies disruptives com la mobilitat autònoma o la intel·ligència artificial. Així doncs, cal detectar aquells àmbits dels hàbitats urbans que poden ser susceptibles i, fins a cert punt, vulnerables a l'impacte de la disrupció tecnològica. Quines àrees, sectors i dimensions de la ciutat cal repensar per tal de poder incorporar funcionalment les noves disrupcions tecnològiques i amb quin horitzó d'aplicació es podrà fer?

Innovació urbana

Quins factors permeten consolidar els hàbitats urbans com a ecosistemes de recerca aplicada?

Les ciutats, enteses com a centres d'aglomeració i centrifugació de processos humans, acostumen a ser el camp d'experimentació per excel·lència de diverses indústries. Davant de la constatació de l'interès en la recerca pels hàbitats urbans, ja sigui en assumptes com les noves formes de mobilitat, la gestió intel·ligent dels sistemes urbans o l'ús de cadenes de blocs aplicat a l'entorn urbà, resulta necessari radiografiar el mapa de factors que esdevenen els veritables constituents d'ambients facilitadors per al bon desenvolupament d'ecosistemes de recerca aplicada en entorns urbans.

Retenció del talent

Quines condicions generen més avantatge competitiu a l'hora de crear, retenir i consolidar el capital humà en els hàbitats urbans?

La imbricació d'una societat en un món globalitzat n'implica la competició. En aquest context, el talent constitueix la baula estratègica per al bon futur de les ciutats i els territoris d'un país. Per aquest motiu, resulta cabdal que la incardinació entre els diferents agents tractors del talent sigui òptima, revertint així els beneficis d'aquest talent en la modernització sostenible dels nostres hàbitats urbans. Resulta pertinent conèixer quines variables esdevenen més importants no tan sols en la creació de talent, sinó també en la seva posterior retenció i consolidació territorial en els nostres hàbitats urbans.

Investigació científica

Quins obstacles hi ha per a la creació de clústers de coneixement a les ciutats?

Els hàbitats urbans són espais propicis per a la investigació científica i la millora de les capacitats tecnològiques dels sectors industrials. Unes condicions adients que, acompanyades del foment de la innovació i l'augment substancial del nombre de treballadors i despesa pública i privada en recerca i desenvolupament, poden aportar valor afegit a les nostres ciutats i territoris. En aquest sentit, les ciutats són exemplars en la creació de parcs científics orientats cap a la recerca i la investigació, aprofitant les sinèrgies entre les universitats i les empreses privades. Cal afavorir la transició dels teixits industrials i terciaris en àrees especialitzades d'innovació i recerca? Quines condicions s'han de donar per a la creació de campus d'excel·lència i centres tecnològics?

1 de juliol de 2019
De 9 a 11.30 h

Panel

Pilar Garcia Almirall

Directora del Departament de Tecnologia de l'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Catalunya

Jordi Mestres

Director de Farmacologia de Sistemes. IMIM i CEO de Chemotargets S.L.

Sergio Nasarre Aznar

Catedràtic de dret civil i director de la Càtedra UNESCO d'Habitatge de la Universitat Rovira i Virgili (URV)

Jennifer Ruiz i Toledo

Gestora del Servei d'R+D i Innovació Internacional de la Unitat d'Innovació Empresarial, d'ACCIÓ

Moderador

Xavier Baulies

Responsable de Recerca i innovació del Departament de Territori i Sostenibilitat

CULTURA I ART

L'expressió artística té en la ciutat el seu principal camp d'acció, ja que als hàbitats urbans floreixen les arts en totes les seves dimensions i amplitud. Els equipaments culturals desenvolupen una tasca crucial per a la millora de la interacció social, la difusió del coneixement i l'educació. Alhora, el patrimoni històric i arquitectònic, així com els teixits urbans amb valor, formen part de la riquesa material i cultural de les nostres ciutats. En aquest context, es proposa abordar les qüestions següents.

Preservació del patrimoni

S'està mercantilitzant el patrimoni arquitectònic als hàbitats urbans amb més pressió?

El patrimoni és una part essencial de les nostres ciutats i viles. Ens articula territorialment i socialment, ens ancora a un espai concret, en un temps determinat. Per aquest motiu, respectar-lo i preservar-lo resulta essencial per conservar el passat i la memòria de les nostres ciutats. Alhora, la riquesa patrimonial és un actiu cultural, econòmic i social, que en ocasions es mercantilitza, s'abandona o es transforma inadequadament, d'acord amb les necessitats o la conjuntura. En aquest sentit, el patrimoni és vulnerable a fenòmens vinculats a processos especulatiu, a l'expectativa urbanística o a la pressió turística massiva. Quins factors han de prevaldre a l'hora de prioritzar les necessitats de preservació patrimonial de les nostres ciutats?

Cultura i reequilibri territorial

Quins riscos i àrees d'oportunitat presenten les regions no metropolitanes a l'hora de fer un esforç de construcció d'identitat local pròpia?

Catalunya presenta una gran amalgama de paisatges culturals diversos que caracteritzen el seu territori, i alhora el vertebraven d'acord amb diferents patrons i valors. Una mostra d'aquesta vertebració són les unitats de paisatge, que recullen la realitat diversa del país mitjançant el reconeixement de valors i components comuns, amb independència dels límits administratius municipals. Per tant, com a vector de vertebració territorial, l'art i la cultura esdevenen expressió última de la riquesa i de la diversitat social i cultural dels nostres hàbitats urbans, exacerbant els costums i trets diferenciadors d'arreu de la geografia catalana. Quines mesures d'estímul s'impulsen a nivell urbà per consolidar les identitats culturals?

Foment de ciutats artístiques

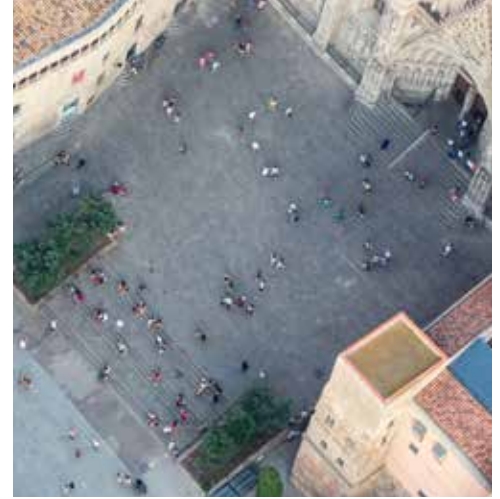
Quins marcs d'entesa caldria bastir per potenciar la creació artística als hàbitats urbans?

L'art en el si de la ciutat pot encarnar una nova perspectiva en el marc de l'Agenda Urbana de Catalunya. Una oportunitat per replantejar la relació entre les expressions artístiques i l'hàbitat urbà, en tant que entorn construït que s'erigeix com un marc de convivència i interrelació social i cultural. És amb aquest propòsit sobre el qual s'han de diagnosticar els àmbits d'acció, les àrees crítiques i la tangències que cal tenir en compte a l'hora de construir una millor relació entre els hàbitats urbans i les seves expressions artístiques.

La tematització de les ciutats

Quins avantatges i riscos presenta la construcció d'una marca de ciutat?

L'explotació intensiva del patrimoni pot generar un desequilibri en el desenvolupament urbà. La subordinació del patrimoni històric a les lògiques del mercat, i més singularment, a la pressió del turisme de masses, pot redundar en la banalització dels espais públics, l'expulsió dels seus veïns, l'empobriment del seu teixit comercial o l'estacionalitat. L'efecte "parc temàtic" que pateixen alguns espais de les ciutats, com ara els teixits històrics, les àrees costaneres, o els entorns dels monuments emblemàtics, pot repercutir greument en la qualitat urbana i posar en risc el sentit de pertinença dels seus veïns i veïnes. Com es conjumina l'activitat turística amb la preservació del patrimoni? Quines mesures cal prendre per equilibrar l'expectativa econòmica amb el context social?

1 de juliol de 2019
De 12 a 14.30 h

Panel

Elena Belart Calvet

*Cap del Servei de Patrimoni
Arquitectònic de la Direcció General de
Patrimoni Cultural del Departament de
Cultura*

Bet Capdeferro

*Arquitecta de Bosch Capdeferro
Arquitectura*

Judit Carrera

*Directora del Centre de Cultura
Contemporània de Barcelona*

Xavier Casanovas

*President de RehabiMed i membre de la
Junta d'ICOMOS*

Jordi Pascual

*Fundador i coordinador de la comissió
de cultura de Ciutats i Governos Locals
Units*

Moderadora

Glòria Pèrez Salmerón

*Presidenta de la Federació
Internacional de Asociaciones de
Bibliotecarios y Bibliotecas i assessora
tècnica de la Gerència de Serveis
de Biblioteques de la Diputació de
Barcelona*

PARTICIPACIÓ I TRANSPARÈNCIA

Els hàbitats urbans equilibrats es construeixen a partir de la participació de la ciutadania en la presa de decisions. L'increment de la qualitat democràtica de les nostres ciutats redunda en la millora dels seus espais públics i dels seus espais col·lectius. Alhora, és a les ciutats on es reclama major transparència en l'acció de les administracions. En aquest context, es proposa abordar les qüestions següents.

Qualitat democràtica

Com es pot millorar la participació ciutadana en la presa de decisions als hàbitats urbans?

Una de les contradiccions presents en el si de les administracions públiques acostuma a presentar-se de la mà dels processos de participació. Tot i la tendència tècnica a generar cada cop més finestres d'oportunitat per a la participació ciutadana, sovint els marcs operatius per fer-ho possible es veuen mancats de participació general, sobretot de la ciutadania no vinculada a cap sector tècnic o grups d'interès. Per altra banda, en ocasions els processos de participació s'orienten cap a qüestions anecdòtiques o perifèriques que s'allunyen de les decisions estratègiques o transversals. Hi ha canals qualitius de participació en la presa de decisions a les ciutats? Quins factors expliquen que les participacions siguin tan baixes? Quines són les claus que podrien contribuir a una major reversió de l'interès ciutadà en la política pública?

Apoderament ciutadà

Quines millores i canvis són necessaris per avançar cap a la cocreació de polítiques urbanes?

Sovint es tendeix a recórrer a la corresponsabilització de la ciutadania amb l'espai públic per tal d'avançar cap a millors paradigmes de funcionament d'allò comú. En aquesta línia, els govern locals han pres consciència de la necessitat de millorar la qualitat democràtica en els seus processos i han desenvolupat, en conseqüència, diversos canals i instruments de participació com els consells ciutadans, els pressupostos participatius, la cogestió de l'espai públic, etc. Es tracta, per tant, de models d'apoderament ciutadà directe, sobre els quals és pertinent preguntar-nos quin és el seu recorregut en termes de sostenibilitat temporal. Es tracta de models escalables?

Governança transparent

Garanteixen les noves tecnologies l'assoliment d'una governança urbana més transparent?

Imbuïts de ple en l'era digital, el nostre marc democràtic impulsa les administracions a fer política pública encarada a la transparència i a l'obertura de les dades que genera. Alhora, la ciutadania reclama major transparència en els seus operadors públics, tant per fiscalitzar o comprendre la seva acció de govern, com per controlar la corrupció. Ara bé, cal preguntar-se fins a quin punt hi ha un marge de millora en clau incremental, tant pel que fa a qualitat com a quantitat de les dades, per avançar cap a un paradigma tan transparent com sigui possible. On són les àrees d'incidència per assegurar aquesta millora? Quins són els principals esculls que cal superar? Quines són les àrees amb potencial de creixement, així com els factors limitadors actuals per seguir augmentant el grau de transparència en el si de l'administració?

1 de juliol de 2019
De 16 a 18.30 h

Panel

Michael Donaldson Carbón

Assessor de coordinació i planificació estratègica de l'Ajuntament de Gavà

Itziar González Virós

Arquitecta i urbanista. Cooperació i arquitectura social

Ana Menéndez Martínez de Bartolomé

Presidenta de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona

Ismael Peña López

Director general de Participació Ciutadana del Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència

Moderador

Quim Brugué

Catedràtic del Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona